

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool - Het Kompas te Antwerpen

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	11148
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool - Het Kompas
directeur		Nicole BENOY
adres		Montessoristraat 15 - 2660 HOBOKEN
telefoon		03-827.53.56
fax		03-828.74.96
e-mail		basis.steynstraat@so.antwerpen.be
website/URL		http://www.bs-hetkompas.be
	Bestuur van de instelling	128728 - AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN
	Scholengemeenschap	119768 - SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen - te ANTWERPEN
adres		Lamorinièrestraat 227 - 2018 ANTWERPEN
	CLB	114215 - Stedelijk CLB Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/05/2012, 11/05/2012, 14/05/2012, 15/05/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	15/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	15/06/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jacqueline Oorts
	Teamleden	Béatrice Coopman

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Leergebieden in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
3.4 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding	12
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Curriculum	13
4.2 Begeleiding	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
6.1 Wat doet de school goed?	16
6.2 Wat kan de school verbeteren?	16
6.3 Wat moet de school verbeteren?	17
7. ADVIES	17
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De **gemeentelijke basisschool Het Kompas** behoort tot de scholengemeenschap Zuid van het Autonoom Gemeentebedrijf (AG) Stedelijk Onderwijs Antwerpen (SOA). De school is gelegen in een multiculturele buurt aan de zuidrand van de stad.

De school trekt vooral kinderen van buurtbewoners aan. Mede door het inschrijvingsbeleid in de stad Antwerpen via het centraal aanmeldingsregister (CAR) vinden bij het begin van het schooljaar verschuivingen plaats in de leerlingeninstream omdat sommige kinderen alsnog een plaats krijgen aangeboden in een school dichtbij huis. De meeste leerlingen hebben de Belgische nationaliteit maar velen onder hen hebben als thuistaal niet het Nederlands. De schoolbevolking is een duidelijke weerspiegeling van de **multiculturele maatschappij**.

Tijdens de doorlichting onderzocht de inspectie de **inspannings- en resultaatsverplichting** van de school voor Nederlands en lichamelijke opvoeding. Daarnaast onderzocht ze ook de **kwaliteit** van de onderwijsorganisatie, de loopbaanbegeleiding en het **algemeen beleid** van de school.

Uit het **erkenningsonderzoek** in de **kleuterafdeling** blijkt dat de ontwikkelingsdoelen voor de leergebieden **Nederlands** en **lichamelijke opvoeding** voldoende worden nagestreefd. De kleuters krijgen een gevarieerd en uitdagend aanbod dat aansluit bij de visie van de leerplannen. De teamleden geven de kleuters voldoende, uitdagende en gepaste ontwikkelingskansen en de taalverwerving krijgt ruime aandacht. Tijdens overleg groeien afspraken voor een goede verticale opbouw en een samenhangende aanpak in de verschillende leeftijdsgroepen. Het team bevindt zich midden in een ontwikkelingsproces voor uitwerken van de planningsdocumenten om een doelgericht onderwijsaanbod vanuit de leerplandoelen te ondersteunen. De klas- en de GOK-leraren (gelijke onderwijskansenbeleid) vinden elkaar in hun zorg voor de kleuters. Zij slagen erin gezamenlijk een aanpak te realiseren die elke kleuter rijke kansen geeft om zover als mogelijk te ontwikkelen.

In de **lagere afdeling** voldoet de aanpak voor **Nederlands**. Uit de outputresultaten blijkt dat de vorderingen en de resultaten van de leerlingen rond het gemiddelde schommelen. De leraren maken gebruik van onderwijsleerpakketten om hun aanbod doelgericht vorm te geven. Zij volgen de gekozen methodes waardoor de domeinen evenwichtig aan bod komen. Voor sommige domeinen voorziet de school een extra aanbod. De kinderen krijgen meestal voldoende kansen om voor dit leergebied de ontwikkelingsdoelen na te streven en de eindtermen te bereiken. Het aanbod is afgestemd op de noden en de mogelijkheden van de leerlingen. Voor de begeleiding, de ondersteuning en de opvolging van de leerlingen met bijzondere noden zijn sommige teamleden nog op zoek naar de meest efficiënte aanpak. De school heeft een aanzet gemaakt in de professionalisering van de teamleden om met diverse werkvormen meer differentiatiemogelijkheden te creëren.

Voor het leergebied **lichamelijke opvoeding** voldoet de aanpak eveneens. De bijzondere leermeesters creëren ruime bewegingskansen. De praktijk voor lichamelijke opvoeding is gebaseerd op wat de eindtermen voorschrijven en vertoont een gevarieerd aanbod. Er is veel aandacht om extra muros en naschools extra bewegingskansen voor de leerlingen te organiseren.

Uit het **kwaliteitsonderzoek** blijkt dat de recent ontwikkelde visies, het teamoverleg en het participatief beleid de kwaliteit van de onderwijsorganisatie en van de schoolloopbaanbegeleiding positief beïnvloeden. Voor de **onderwijsorganisatie** maakte de school een aantal doelgerichte keuzes voor de aanwending van haar middelen. Een zorgcoördinator en zes deeltijdse GOK-leraren sturen de zorgwerking in de school aan. De zorgcoördinator bewaakt het verloop van de evaluaties en de overlegmomenten. De

teamleden evalueren elementen van de schoolorganisatie om zicht te krijgen op de opbrengst van de keuzes die ze maakten. De **loopbaanbegeleiding** krijgt de nodige aandacht doorheen de verschillende jaren. Bijzondere accenten, met het oog op de overgang naar een volgend onderwijsniveau, liggen in de werking van de laatste kleutergroep en van het eerste en het zesde leerjaar. De school voert een doeltreffend beleid om de kleuterparticipatie te bevorderen en de problematische afwezigheden op te volgen. De eindklassenraad beslist over de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs. De analyse van de toetsresultaten op schoolniveau ondersteunt de beeldvorming en de advisering.

Het **algemeen beleid** van Het Kompas krijgt onder leiding van de nieuwe directeur impulsen om onderwijsvernieuwend en gestructureerd te werken. Begin dit schooljaar nam de huidige directeur het leiderschap van de school op zich. De school kende voordien meerdere directiewissels. Dit heeft ertoe geleid dat de teamleden sterk op elkaar afgestemd raakten maar dat de nodige structuren niet steeds duidelijk waren. De huidige directeur is nieuw in het ambt en slaagde er in om op korte tijd kennis te maken met de school, de leraren en de leerlingen. Momenteel is de school voor meerdere aspecten van haar werking zoekende om de onderwijskwaliteit te kunnen verhogen. Daarbij wordt samengewerkt met externe partners uit de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen net. Het pedagogisch beleid in de school wordt op participatieve wijze uitgewerkt. De school selecteerde vanuit een leerlingenbevraging een aantal prioriteiten om stapsgewijs aan te werken. Alle teamleden tonen een duidelijk engagement. De school tracht zich **beleidsmatig en onderwijsinhoudelijk** voor te bereiden op de uitdagingen van haar leerlingenpopulatie. De huidige **schoolvisie** legt het accent op rekening houden met ieders totale persoonlijkheid als basisprincipe. De inspectie stelt vast dat de school beschikt over voldoende beleidsvoerend vermogen.

De inspectie is ervan overtuigd dat de school aan het begin van een ontwikkelingsproces staat en verder kan werken aan de uitbouw van een traject om kwaliteitsvol onderwijs te bieden.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs	
Nederlands	
lichamelijke opvoeding	
Lager onderwijs	
Nederlands	
lichamelijke opvoeding	

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs	
Curriculum	
Onderwijsorganisatie	
Begeleiding	
Loopbaanbegeleiding	

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- In de meeste klassen worden voor alle domeinen van het leergebied met de kleuters de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate nagestreefd. Het aanbod kan in sommige klassen nog meer doelgericht en doordacht gepland worden.
- De meeste leraren gebruiken bij de planning en de voorbereiding van het onderwijsaanbod als referentiekader een koepel eigen instrument dat afgestemd is op het leerplan. De intentie en de intensiviteit waarmee de leraren dit instrument gebruiken, zijn nog erg divers. Waar enkele leraren er reeds in slagen om ontwikkelingsgericht het aanbod te plannen, raadplegen de meeste leraren de leerplandoelen enkel vanuit verantwoording voor het aanbod. De aandacht voor een evenwichtig aanbod waarbij alle domeinen van het leergebied aan bod komen, is niet overal expliciet aanwezig.

- Door de themagerichte aanpak sluit het onderwijs aan bij de leefwereld van de kleuters en ontstaat horizontale samenhang tussen de domeinen van het leergebied en tussen andere leergebieden. Het team heeft nog geen manier gevonden om gelijkgericht planningsdocumenten uit te werken. Om te leren werken met een koepeligen instrument, worden de leraren ondersteund door de pedagogische begeleiding. Het team bevindt zich hier aan het begin van een ontwikkelingsproces. De teamleden maakten een aantal afspraken met het oog op de verticale samenhang. De meeste leraren hebben aandacht voor klassenmanagement waaronder werken in kleine groepen in de grote klasgroep. De kleuters krijgen kansen tot experimenteren en exploreren. De klasinrichting, de omgang met de kleuters, de pedagogisch-didactische aanpak en de klasorganisatie bieden de kleuters in de meeste klassen ruime mogelijkheden om door handelen en actief te leren.
- De school voorziet voor de meeste klassen voldoende leermiddelen en didactische materialen voor het nastreven van de leerplandoelen. De peuterklas kan nog extra materialen gebruiken. De kleuters krijgen de kans om te werken in een ICT-ondersteunde leeromgeving. Enkele malen per jaar bezoeken de kleuters in groep de bibliobus. Daardoor kan het boekenaanbod in de klas worden uitgebreid. Het gebruik van de boeken in de klas is divers. De boekenhoek is niet in alle klassen aantrekkelijk en bereikbaar voor de kleuters uitgewerkt.
- De kleuters worden op een evenwichtig en representatieve wijze voor de domeinen van het leergebied geëvalueerd. Daarbij trachten de leraren aandacht te hebben voor de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen. Doelgerichte en permanente observaties vormen de basis voor de evaluatie. De evaluaties geven een correct en nauwkeurig beeld over de ontwikkeling van de kleuter. De evaluatiegegevens worden opgenomen in het kindvolgsysteem. De meeste leraren sturen het onderwijsaanbod doelgericht bij op basis van de analyse van de evaluatiegegevens.
- De leraren hanteren een begeleidingsstijl die ondersteunend is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. De mate waarin de leraren stimulerende tussenkomsten doen en interactie uitlokken, is divers. Niet alle leraren slagen er in om de kleuters extra stimulansen en uitdagingen op maat te geven om hun potentieel ontwikkelingsniveau aan te spreken.
- De school heeft procedures om een betrouwbaar en breed beeld te krijgen van de beginsituatie en de resultaten van de kleuters. De klasobservaties en de toetsen van het kindvolgsysteem maken hier deel van uit. De klasleraren en de leden van het zorgteam bespreken de resultaten tijdens overlegmomenten. De leraren trekken uit de observaties en de toetsen conclusies waarmee ze aan de slag gaan om de kleuters verder te begeleiden. Zij zorgen vanuit de analyse van een brede beeldvorming voor differentiatie en/of remediëring. De leraren voorzien acties die extra zorg voor de kleuters met specifieke noden mogelijk maken. De groeiende instroom van kleuters die niet het Nederlands als thuistaal hebben, zet de school aan tot steeds meer ontwikkelen van interventies. De leraren ontwikkelden een aantal acties rond taalvaardigheidsonderwijs. Zij zoeken naar mogelijkheden om waar nodig hun klaspraktijk bij te sturen om de taalverwerving van de kleuters te bevorderen. De leraren kunnen beroep doen op de ondersteuning door de GOK-leraren. Op een gerichte en efficiënte manier wordt externe begeleiding ingeschakeld voor kleuters met speciale noden.

3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

- Voor alle domeinen van dit leergebied worden met de kleuters de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate nagestreefd. Het aanbod wordt doelgericht gepland.

- Het onderwijsaanbod is doelgericht. De leraren maken een planning met activiteiten die gekoppeld zijn aan de leerplandoelen. De school voorziet een breed, evenwichtig en harmonisch aanbod. De oudste kleuters krijgen watergewenning.
- Op schoolniveau is er weinig doelgerichte aandacht voor een verticale samenhang. Het onderwijsaanbod wordt geïnventariseerd maar er zijn nog geen duidelijke afspraken betreffende wie welke domeinen of doelen aanbiedt. De horizontale samenhang kan nog meer op elkaar afgestemd worden. Soms houdt het klasextern aanbod voor lichamelijke opvoeding rekening met het actueel klsthema. Bij de bijzondere leermeester sluit het onderwijs onvoldoende aan bij de ontwikkeling en de leefwereld van de kleuters. Daardoor zijn de kansen die de kleuters krijgen tot leren door handelen en tot actief leren in sommige groepen beperkt. Tijdens de lessen lichamelijke opvoeding stellen de leraren vooral gesloten vragen en zijn er minder kansen tot verwoorden.
- Een kleuterleraar en een bijzondere leermeester nemen ieder deeltijds de lichamelijke opvoeding voor hun rekening. Een aantal lestijden wordt specifiek georganiseerd voor motorische ontwikkeling ter voorbereiding op schrijven. Voor de zwembeurten sluiten de oudste kleuters aan bij de organisatie van de lagere afdeling.
- De kleuterafdeling beschikt over te weinig toestellen en materialen om een rijk aanbod voor lichamelijke opvoeding te realiseren. De kleutergymzaal is een polyvalente zaal die door plaatsgebrek moet worden gebruikt. De speelplaats is te klein voor de maximale bezetting van kleuters. De speeltijd wordt op verschillende momenten ingericht zodat alle kleuters voldoende bewegingsruimte hebben. De speelplaats reikt mogelijkheden aan voor de motorische ontwikkeling maar dit blijft beperkt, rekening houdend met het groeiend aantal kleuters. De school beschikt over voldoende rollend materiaal en fietsen maar kan die onvoldoende inzetten door het nijpend plaatsgebrek.
- De school volgt de ontwikkeling van de kleuters structureel op en heeft zicht op hun ontwikkelingsgroei. De evaluatie van de kleuters gebeurt volgens zelfgekozen doelen en volgens de doelen van het kindvolgsysteem. Deze doelen zijn niet steeds afgestemd op de leerplandoelen. Niet alle domeinen van het leergebied worden evenwichtig geëvalueerd.
- Tijdens de lessen lichamelijke opvoeding krijgen motorisch zwakkere kleuters gerichte ondersteuning. Bij specifieke problemen of voor kleuters met een beperking wordt bijkomende ondersteuning voorzien.
- De leraren lichamelijke opvoeding leveren weinig inspanningen om hun kennis, vaardigheden en attitudes te ontwikkelen, te verbreden of te verdiepen voor dit leergebied. Er zijn geen overlegmomenten tussen de leraren lichamelijke opvoeding van de kleuterafdeling of op schoolniveau. Er wordt weinig interne expertise gedeeld. Eén leraar lichamelijke opvoeding participeerde reeds aan vorming in verband met bewegingsopvoeding voor kleuters.
- De kleuterafdeling beschikt nog niet over een expliciete visie op hoe zij het onderwijsaanbod voor lichamelijke opvoeding organiseert en invult. Diverse waardevolle initiatieven garanderen dat de school een uitdagend aanbod nastreeft.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Voor alle domeinen van het leergebied bereiken de leerlingen de eindtermen in voldoende mate. Een doelgericht aanbod en kwaliteitsvolle evaluaties kunnen dit garanderen.
- De leraren gebruiken bij de planning en de voorbereiding van het onderwijsaanbod als referentiekader onderwijsleerpakketten afgestemd op het leerplan. De wijze waarop de leraren hun planningsdocumenten uitwerken, is nog divers. Het team volgt daarbij enkele algemene richtlijnen en is er zich van bewust dat de gelijkgerichtheid nog kan

worden geoptimaliseerd. Waar leraren zelf doelen formuleren, gebeurt dit nog niet altijd op basis van de leerplannen. In alle klassen is er aandacht voor een evenwichtig aanbod waarbij alle domeinen van het leergebied aan bod komen.

- Het onderwijsaanbod wordt meestal vanuit een onderwijsleerpakket uitgewerkt. Zo is het onderwijsaanbod afgestemd op de opbouw en de gradatie van het leerplan en is de verticale samenhang gegarandeerd. Hier en daar vullen de leraren het aanbod van het onderwijsleerpakket aan met eigen materialen. Daarbij richten zij zich vooral op de domeinen die zij nodig achten voor hun doelgroep. De principes van taalverwerving en taalvaardigheidsonderwijs zijn echter door meerdere leraren onvoldoende gekend waardoor de keuze van materialen niet steeds op de juiste basis gebeurt.
- Voor de horizontale samenhang kan het onderwijsaanbod, met het oog op een relevante samenhang tussen de verschillende domeinen van het leergebied en/of tussen andere leergebieden, nog meer uitgewerkt worden. In de meeste klassen is het klassenmanagement om het realiseren van de leerplandoelen te bevorderen nog geen verworvenheid. De klasinrichting, de omgang met de leerlingen, de pedagogisch-didactische aanpak, het gebruik van gevarieerde werkvormen en de klasorganisatie worden nog niet ten volle aangewend om de leerlingen ruime mogelijkheden te bieden tot actief en constructief leren.
- De school voorziet voldoende leermiddelen en didactische materialen voor het bereiken van de leerplandoelen. Naast de materialen van de onderwijsleerpakketten beschikken heel wat leraren over aanvullend materiaal. De leerlingen krijgen de kans om te werken in een ICT-ondersteunde leeromgeving. Enkele malen per jaar bezoeken de leerlingen in groep de bibliobus, maar ook met andere initiatieven investeert de afdeling in leesbevordering.
- Op een evenwichtige en representatieve wijze evalueert het team alle leerlingen voor alle domeinen van het leergebied. De leraren gebruiken daarvoor het dagelijks leerlingenwerk, de toetsen van het onderwijsleerpakket, eigen toetsen, de toetsen van het leerlingvolgsysteem en externe toetsen. Daarbij is er systematisch aandacht voor de afstemming van de evaluaties op de leerplandoelen. De evaluaties geven een correct en nauwkeurig beeld over het nastreven van de leerplandoelen. De evaluatiegegevens worden opgenomen in het leerlingvolgsysteem. De toetsresultaten worden gebruikt om het onderwijs en de methode in vraag te stellen. De leraren trachten aan de hand van hun vaststellingen het onderwijsaanbod en/of hun eigen functioneren bij te sturen. De wijze waarop en de intensiviteit waarmee dit gebeurt, is nog divers in de verschillende klassen.
- De school heeft afspraken en procedures om een betrouwbaar en breed beeld te krijgen van de beginsituatie en de resultaten van de leerlingen. De observaties en de toetsresultaten onderbouwen dit. De leerlinggegevens worden besproken tijdens de overlegmomenten tussen de klasleraren en de leden van het zorgteam. Sommige leraren zorgen vanuit de analyse van een brede beeldvorming voor doelgerichte differentiatie en/of remediëring op groepsniveau. De mate waarin de leraren efficiënte acties voorzien voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, is nog niet in alle leerjaren op dezelfde manier uitgewerkt en mist nog een doelgerichte verticale opbouw. De leraren hebben geen duidelijk beeld van de concrete acties die voor de (zorgen)leerlingen zijn ondernomen doorheen hun schoolloopbaan. Kindgerichte acties worden door de klasleraren eerder remediërend en weinig transparant opgezet. Externe begeleiding wordt ingeschakeld voor leerlingen met speciale noden.
- De school beschikt over een aantal lestijden voor anderstalige nieuwkomers. De belangrijkste doelen voor taalvaardigheid en voorbereiding op de maatschappij zijn gekend en worden gerealiseerd. Het aanbod is uitdagend en boeiend om taal op te nemen en te ontlocken. Klasextern wordt met de anderstaligen gewerkt met specifieke onderwijsleermaterialen. Er wordt consequent gewerkt aan en gebruik gemaakt van instructietaal en voldoende rekening gehouden met de basisprincipes van (vreemde)taalverwerving en van taalvaardigheidsonderwijs.

3.4 Lager onderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

- Voor de domeinen van dit leergebied bereiken de leerlingen de eindtermen in voldoende mate. Een doelgericht aanbod en de evaluaties kunnen dit garanderen.
- De bijzondere leermeesters lichamelijke opvoeding plannen hun aanbod vanuit de eindtermen. Zij bewaken ieder voor zich de nagestreefde en bereikte leerplandoelen met een koepeleigen instrument. Daarbij gebruiken zij meerdere bronnen om de activiteiten te concretiseren. Vanuit een jaarplanning wordt het evenwichtig en volledig aanbod voor de domeinen bewaakt.
- De verticale lijn en graduele opbouw zijn aanwezig. De horizontale samenhang met andere leergebieden is niet steeds terug te vinden. Het onderwijsaanbod van de bijzondere leermeesters in lichamelijke opvoeding en van de klasleraren in andere leergebieden zoals muzische vorming domein beweging, is niet op elkaar afgestemd. Tijdens de lessen lichamelijke opvoeding heerst er een pedagogisch stimulerend klimaat. Het gamma aan bewegingsactiviteiten, ook buiten de lesuren en extramuros, is zeer ruim. Door deelname aan specifieke projecten tracht de school schoolmoeheid te voorkomen en leerlingen toe te leiden naar naschoolse sportclubs. De leraren geven aan dat ze zwemondericht belangrijk vinden voor de motorische en fysieke ontwikkeling van de kinderen.
- De lessen lichamelijke opvoeding worden in de lagere afdeling gegeven door een voltijdse en een deeltijdse bijzondere leermeester. Op schoolniveau worden het onderwijsaanbod en de pedagogisch-didactische aanpak van de vier betrokken leraren niet gecoördineerd.
- De kinderen van de eerste twee graden van de lagere afdeling gaan om de twee weken zwemmen. Het zwemmen wordt georganiseerd in niveaugroepen. Op die manier ontstaat er een graduele opbouw in het zwemondericht. Voor het aanbod en de begeleiding doet de school beroep op ervaren, externe monitoren. Zij leiden vooral de groepen leerlingen die watergewenning nodig hebben en die de coördinatie van de zwembeweging nog moeten leren. Onder het toezicht van de klastitularissen verfijnen de overige leerlingen hun zwembeweging en trainen ze hun uithouding om zwembrevetten te kunnen behalen. De organisatie van het zwemondericht en de samenwerking tussen de zwemmonitoren en de leraren verlopen vlot. De stimulerende begeleidingsstijl van alle betrokkenen is gericht op bewegingsplezier en een positieve bewegingsgesteldheid.
- De scholengroep koopt centraal gevarieerde zwemmateriaal aan. Sommige materialen voldoen echter niet aan de zwembadvoorschriften en zijn daarom onbruikbaar.
- De school beschikt over een speelwei die bij mooi weer in beurtrol kan worden gebruikt als extra bewegingsruimte. De leerlingen van de lagere afdeling kunnen tijdens de pauzes spelen op twee speelplaatsen, waardoor hun bewegingskansen vergroten. Tweewekelijks trekt de leraar lichamelijke opvoeding met de leerlingen van de bovenbouw naar de gemeentelijke sporthal om sportieve activiteiten te organiseren.
- Zowel voor zwemmen als voor de andere activiteitsgebieden van de domeinen van het leergebied is een evenwichtige, representatieve en valide evaluatie aanwezig. De toetsen en observaties zijn gepland in de tijd en bieden een correct en volledig beeld. De resultaten hiervan worden gedeeltelijk opgenomen in het leerlingvolgsysteem en in de rapporten. De meeste leerlingen behalen een zwembrevet tegen het einde van de basisschool. De resultaten van externe toetsen schommelen rond het Vlaams gemiddelde. De outputresultaten voor zwemmen en lichamelijke opvoeding worden niet op overzichtelijke wijze bewaard.

- In hun onderwijsaanbod en –organisatie zorgen de leraren voor doelgerichte differentiatie. Leerlingen met specifieke noden krijgen extra ondersteuning of begeleiding.
- De bijzondere leermeesters participeren weinig aan specifieke vormingen. Een leraar geeft aan dat de specifieke lerarenopleiding weinig voorbereidt op doelgericht plannen met het leerplan als referentiekader. De bijzondere leermeesters van de lagere afdeling organiseren geen overleg waardoor de mogelijkheden tot uitwisseling van expertise tussen de collega's om te leren van en met elkaar beperkt blijven.
- Na een leerlingenbevraging besteedt de school dit schooljaar extra aandacht aan haar speelplaatswerking. Zij tracht in samenspraak met het leerlingenparlement een kindvriendelijke, uitdagende speelruimte te creëren met afspraken en (gedrags)regels.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Voor de onderwijsorganisatie maakte de school een aantal keuzes voor de aanwending van haar lestijdenpakket. In de kleuterafdeling nemen een kleuterleraar en een bijzondere leermeester ieder een deeltijdse opdracht voor de lichamelijke opvoeding voor hun rekening. De leerlingen van de derde kleutergroep sluiten voor zwemmen aan bij de organisatie van de lagere afdeling. Een zorgcoördinator en de GOK-leraren sturen de zorgwerking in de kleuterafdeling aan. Een aantal lestijden van het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK+) worden gebruikt om een extra kleutergroep in te richten.
- In de lagere afdeling worden de lessen lichamelijke opvoeding gegeven door een voltijdse en een deeltijdse bijzondere leermeester. Eveneens in de lagere afdeling worden de toegekende lestijden voor het uitwerken van een GOK-beleid aangewend voor ondersteuning op kindniveau voor leerlingen tot het vierde leerjaar. De leraren van de derde graad nemen zelf de ondersteuning van de leerlingen op zich en kunnen daarbij advies vragen aan de zorgcoördinator. Op die manier staan de teamleden zelf in voor de uitwerking en de opvolging van de gemaakte GOK-planning. De zorgcoördinator bewaakt het verloop van de evaluaties en de overlegmomenten. Deze keuzes kunnen in sommige klasgroepen de kansen tot doelgerichte kindgerichte ondersteuning beperken.
- De school organiseert zes lestijden voor de opvang van anderstalige nieuwkomers volgens de richtlijnen van de regelgeving.
- De klasindeling gebeurt op basis van leeftijd in heterogeen samengestelde groepen. Er wordt getracht de klassen zoveel mogelijk bij elkaar te houden zodat er een sterkere sociale band kan ontstaan tussen de leerlingen. Zittenblijven wordt zo veel als mogelijk vermeden.
- Om de schoolorganisatie uit te bouwen zoals wenselijk wordt geacht, krijgt de school geen extra ondersteuning van het beleid of het schoolbestuur. De lessenroosters van de klassen en de leerlingen zijn in overleg met de teamleden opgemaakt. De effectiviteit ervan wordt jaarlijks herbekeken en aan de actuele situatie aangepast. De

regelmatige nieuwe instroom van nieuwe 2,5-jarige kleuters gebeurt onder impuls van het CAR en op de wettelijk voorziene instapmomenten. Voor de opvang en de verzorging van de jongste kleuters wordt deeltijds een kinderverzorgster ingezet. Bij gebrek aan interim kleuterleraren neemt zij een klasgroep over.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school maakt werk van de ondersteuning van haar kleuters en leerlingen tijdens hun traject doorheen de school. Zij hanteert criteria betreffende zittenblijven volgens de visie van het schoolbestuur. De school voert een beleid in verband met de kleuterparticipatie en de problematische afwezigheden. Enkele zorgteamleden ondernemen acties om de kleuterparticipatie te bevorderen. Waar nodig wordt externe hulpverlening ingeschakeld.
- Op het einde van het schooljaar organiseert de school klassenraden. De klastitularis brengt advies uit aan de klassenraad voor de opvolging van de leerlingen in het volgende schooljaar.
- De studiekeuzebegeleiding voor de zesdeklassers wordt gespreid in een traject over het volledig schooljaar. Om het advies voor het vervolgonderwijs te formuleren, steunt de school op een aantal criteria. De beslissingen van de eindklassenraad worden besproken in een adviescommissie met het schoolbestuur. De meeste leerlingen behalen het getuigschrift basisonderwijs. De ouders van de schoolverlaters worden uitgenodigd om het studieadvies te bespreken.
- Het kindvolgsysteem in de kleuterafdeling en het leerlingvolgsysteem in de lagere afdeling worden gebruikt in functie van de loopbaanbegeleiding.
- De school neemt diverse doelgerichte initiatieven op leerlingen- en lerarenniveau om de vlotte doorstroming van leerlingen tussen de beide afdelingen te garanderen. Tevens voorziet zij in structurele overgangsgesprekken voor de leraren. De studieadviezen worden in ruime mate gevolgd. De school ontvangt informatie over haar leerlingen in het vervolgonderwijs.
- De school gebruikt een BASO-fiche (basis-secundair onderwijs) die de leerlingen meenemen naar hun vervolgschool.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Basisschool Het Kompas kan rekenen op een directeur die, na dit eerste kennismakingsjaar, de school op koers wil brengen. Zij slaagde er in om op korte tijd kennis te maken met de school, de teamleden en de leerlingen. Zij zet de eerste stappen om een aantal ontwikkelingsprocessen uit te werken die de onderwijskwaliteit kunnen verhogen. Het team geeft blijk van een hoge betrokkenheid om het participatief beleid samen vorm te geven. In een tiental jaren is het leiderschap in de school meermaals gewisseld. Dit leidde enerzijds tot onduidelijkheid in het lerarenkorps en anderzijds tot een sterke samenhang tussen de teamleden. Het schoolteam bestaat uit geëngageerde leraren. Het zorg- en GOK-team realiseert het zorgbeleid. De school doet beroep op externe ondersteuning om bijsturingen efficiënt en doelgericht aan te pakken. De bevindingen van de inspectie bevestigen het engagement en de positieve aanpak waarmee de directeur aanzetten geeft om met gerichte druk richting te geven aan het werk en de koers te bewaken. Alle teamleden maken deel uit van het ondersteunend netwerk om gedeeld leiderschap op te nemen.
- De schooleigen visie sluit aan bij het pedagogisch project van het stedelijke onderwijs Antwerpen en legt het accent op rekening houden met ieders totale persoonlijkheid als basisprincipe. Met een infobrochure en het schoolreglement brengt de school de ouders op de hoogte. Het zorgteam stuurt het GOK-beleid aan. De doelen voor de thema's taalvaardigheidsonderwijs en preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden, zijn gekozen in functie van de behoeften van de leerlingenpopulatie. De zorgcoördinator analyseert sinds enkele schooljaren de gegevens over de schoolpopulatie om het onderwijs beter te kunnen afstemmen op de doelgroep. De school heeft een eigen taalvisie, waarin ze onder meer belang hecht aan de ontwikkeling van de thuistaal, de communicatie, de preventie en het Nederlands als instructietaal. Momenteel start het team de ontwikkeling van een talenbeleidsplan. Op deze wijze hoopt het team de vele taalgerichte acties te stroomlijnen en doelgerichter te werken zodat het maximaal aantal leerlingen de eindtermen bereikt. Het zorgteam schoolt zich bij en tracht bij het uitschrijven van het talenbeleid zoveel mogelijk het lerarenteam te betrekken. Het team heeft de taalactiviteiten in kaart gebracht en geëvalueerd. Momenteel beschouwt de school haar GOK-plan, waarin taalvaardigheidsonderwijs één van de pijlers is, als talenbeleidsplan.
- De leraren hebben veel kansen om op een informele manier schoolse aspecten te bespreken. Er worden niveauspecifieke en niveau-overschrijdende personeelsvergaderingen en studiedagen georganiseerd, wat de gezamenlijke doelgerichtheid bevordert. Onder meer via werkgroepen komt de besluitvorming tot stand in een democratische overleg- en gesprekscultuur. Verschillende kanalen worden gebruikt om informatie naar de teamleden te verspreiden. Via het leerlingenparlement heeft elke klas vanaf de derde groep van de lagere afdeling de kans om te participeren aan het schoolbeleid. De ouders blijven via de schoolkrant en de schoolwebsite op de hoogte van de schoolwerking. In de maandelijkse bijeenkomsten wordt ruimte gemaakt voor informeel overleg tussen de ouders, de directeur en zorgteamleden.
- De school investeert in doelgerichte kwaliteitszorg. Het team koppelt bijsturingen en acties aan analyses van toetsresultaten. Begin dit schooljaar werden via bevestigingen een aantal zaken met het team en het leerlingenparlement onder de loep genomen om de pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen om de onderwijskwaliteit te verhogen. De inspectie stelt vast dat de school beschikt over voldoende beleidsvoerend vermogen. De school bezit potentieel om organisatiestructuren op te zetten en een participatief ontwikkelingstraject uit te bouwen. Waar nodig doet zij beroep op de pedagogische begeleidingsdiensten. Daarenboven kan de school rekenen op de betrokkenheid van de teamleden om positieve resultaten te boeken.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De school organiseert een evenwichtig aanbod voor Nederlands en lichamelijke opvoeding volgens de uitgangspunten van de leerplannen.
- De realisatie van lichamelijke opvoeding in de lagere afdeling getuigt van een ruime en gevarieerde aanpak.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De school realiseert met de beschikbare middelen een onderwijsorganisatie die afgestemd is op haar specifieke situatie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Alle teamleden tonen engagement om een sterk participatief en doelgericht beleid uit te werken.
- Het leiderschap van de nieuwe directeur is duidelijk en zet aan tot onderwijsvernieuwend initiatieven die garanties bieden voor de kwaliteitsontwikkeling van de school.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdeling kunnen de leraren nog meer de doelen als uitgangspunt nemen en niet de activiteiten, om de activiteiten op gelijkgerichte wijze te plannen en om de link tussen beide niet uit het oog te verliezen.
- De horizontale samenhang tussen de leergebieden en de domeinen in de lagere afdeling verder uitwerken.
- De principes van taalvaardigheidsonderwijs en taalverwerving verder bestuderen met het oog op doelgericht plannen van het onderwijsaanbod voor Nederlands.
- Het leerplan lichamelijke opvoeding bestuderen en het onderwijsaanbod afspreken tussen de bijzondere leermeesters en de klasleraren.
- De outputresultaten voor lichamelijke opvoeding op schoolniveau in kaart brengen.
- Het onderwijsaanbod en de pedagogisch-didactische aanpak verder afstemmen op de doelgroep.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aanwending van het lestijdenpakket evalueren met het oog op de aangekondigde uitbreiding van de zorgmiddelen en de optimale begeleiding van de doelgroep.
- De concrete acties bij de ondersteuning van (zorgen)kinderen transparant in beeld brengen in functie van de leer- en de loopbaanbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Vanuit de doelgerichte data-analyse, de aanbevelingen van vorige inspectieverslagen en elders verworven feedback kan de school rekening houden met de leerprestaties van de leerlingen, om vanuit een prioriteitenplanning haar werking doelgericht te optimaliseren.
- De school kan haar bestaande systemen uitbreiden om haar werking structureel te verankeren in functie van de gezamenlijke doelgerichtheid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jacqueline Oorts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: